Ч. 7. 26 лютого (14 січня) 1897. Річник XXII.
(нової серії IX.)

ІЛЮСТРОВАНЕ ПИСЬМО ДЛЯ РУСКОГО НАРОДУ.

Виходить у Львові кождої пятниці. — Передплата річно: 4 р., піврічно 2 р чвертьрічно 1 р., (за границею річно 8 рублів, піврічно 4 рублї). — Редакция, адміністрация і експедиция ул. сьв. Миколая 13. II.

Посмертна споминка.

Сумна вість наспіла недавно до Львова. Панталеймон Кулїш умер дня 2-го (14-го) лютого с. р. в своїм хуторі коло Борзни, чернигівскої ґубернії, в 78-ім році житя. Близших відомостий поки-що не маємо. Кулїш був першим з тих патріотів, що розбудили духа народного України-Руси. Товариш Шевченка, член Кирило-Методієвского братства, що голосило взаїмність поміж племенами словяньскими, політичний вязень з 1840-их років, а в 1860-их роках провідник письменьского руху українського, чоловік умний і широко образований — Кулїш розвинув широку діяльність письменьску на Українї яко автор і видавець письменних плодів своїх великих сучасників. Він і перший вплинув на широкий рух письменьства в Галичині і на Буковинї. З письменниками галицкими стояв у тїснїй звязи і запомагав галицкі видавництва іменно і »Правду« працями своїми як і Нечуя, Ганни Барвінок, Марка-Вовчка і других. Переселивши ся в 1869 р. до Відня, заняв ся Кулїш перекладом письма сьвятого, псалтиря,

Czasop. 755

книги Йова і др. Однакож небавом уляг иньшим впливам, під котрих вражінєм написав »Історию возсоєдиненія Руси«, і иньші праці. Сим і підорвав Куліш своє значінє на Руси. Мимо сих похибок, що сьвідчать о непостійности характеру, Куліш остане завсігди в добрій памяти у нас яко вельми талановитий письменник і той, що своїм молодечим жаром умів розбудити інтеліґенцию руску до патріотичної діяльности в користь України-Руси. Пером Єму земля!

Як П. Куліш відносив ся до наших селян.

Поки дещо більше скажемо про пок. Куліша, подаємо єго лист до сліпця-кобзаря Остапа Вересая, що жив на Україні. От з него пізнаєте, яким то щирим духом дихав Куліш для наших бідних селян, як він бажав їх піднести до гаразду своїми розумними науками і досьвідом, якого він у сьвіті набрав ся, навести їх до розумного і доброго житя. Иньшим разом дещо більше скажемо про сего кобзаря Вересая і Куліша і подамо їх облича (портрети).

Лист Куліша до Остапа Вересая.

Року Божого 1868, місяця лютого у 3-й день, з Варшави.

Я таки й сам згадував тебе, друже Остапе, сими днями, що пора б тобі грошенят перекинути про твою нужду; аж ось ти сам озвавсь до мене. Добру отсе ти думку маєш про волика, а ще краще зробиш, як двох бичків купиш та вигодуєш. Тільки вибирай доброго плоду: щоб хвости були розкішні і сустави дебелі (міцні). Та ще приложи, брате, стараня, щоб у тебе бички не зимували у холодному хліві або на гною. Через те, що в нас хліви холодні, а під ногами в скотини кизяки, — товар наш марніє і не доходить до хорошого зросту. Надививсь я, Остапе, як Німці коло своєї скотини порають ся. Що дня він вичистить хлів і підкине сьвіжої соломи, щоб товарині було любо лягти. Колиб же ти побачив, що в їх за скотина виростає! Аж дух радуєть ся. А наші люди тяжко лїниві; через те в них нема й худоби розкішної. Як

же часом проявить ся яка зараза, то скот усюди падає; а все через те, що не добре єго держано. Ні звідкиля було єму сил набрати, щоб устояти проти болести. Люди кажуть, що така Божа воля, а Божа воля перш усього велить нам один у одного розуму набиратись, щоб усякому лиху запобітати. Сього ми не робимо, а коли яка біда то всьо на Божу волю звертаємо. Гріх таке говорити, бо Господь Бог не давав би чоловікови розуму, колиб усе свою тільки волю зоставив. Спогляньмо-ж бо на німецкі сторони. Над ними той же самий Бог, що й над нашою Україною, а такої біди люди не приймають, як наші. Там коло скотини так добре порають ся, що вже давно не чувати про заразу. Хоч ми й далеко зістались у Німців по заду, а всеж не треба забувати, що й ми люди, та всяк треба за розум братись.

Отсеж раджу тобі, друже Остапе: як роздобудеш собі гарних бичків, то держи їх у теплому, дуже захистному хліві і в великій чистоті, щоб не було й вонї коло скотини, не то що! То побачиш, якої худоби гарної діждеш. Бог помагає тільки розумному, а дурному в єго дурощах не помагає ніколи. Ти маєш розум; не робиж гріха перед Богом, уподобляючись безсловесним, а роби так, щоб і люди вбачили, як тебе умудрив Господь, і прославляли єго за се.

Гроший тобі посилаю шість карбованців та приятель мій Н. Н. посилає три карбованцї, От, як приложиш сих девять карбованців до своїх десятьох, то здобудеш гарних бичків пару. Тільки постережись рано запрягати їх у важкий віз, або вчити тим дурним робом, як у нас учать, що насядуть на сані та женуть бідну, переполохану скотину наче божевільні. Тиж Остапе, яко чоловік мудрий, пускай спершу воликів пастись у ярмі; нехай привикнуть і до ярма, і в парі ходити; а потім привчай їх до собканя і гейканя без ваготи, ганяючи до води або-що; а нехай у тебе росте скотина ласкава, щоб вона й без бійки твій голос розуміла. А вжеж, як вирівнають ся волики, от тоді запряжи їх у легесенькі саночки, а там усе потроху прибавляй ваготи. Сим робом не ввірвеш молодої сили волам, як то скрізь буває, і вони в тебе будуть здорові і ситі, людям на вдивовижу.

Бувай же з сим здоров, друже мій Остапе, та стережись від усього лишнього, як у слові, так у їдї й напитку, як у теплї, так і в холоді; бо через те люди псують своє щастє і здоровлє, що ні в чому міри не мають. По всяк день треба працювати, а через силу не зроби нічого. Що дня годить ся їсти і пити, та нехай буде у їдї і в напитку розумна міра. Се все я тобі пригадую на

те, щоб ти себе зберіг на втїху землякам. Бо вже таких людий як ти, мало на сьвітї, щоб знали старосьвіщину, а з твоїх сьпівів і розумної речи твоєї багацько зачерпне собі розумний.

Ще раз бувай здоров!

Щирий прихильник твій

П. Кулїш.

Винайденє машини ткацкої (ткальнї).

Давними лїтами пряли наші бабусї так як і доси у нас прядуть власними руками пряжу, з котрої пильні ткачі виробляли прості домашні одежи. Не було давно великих склепів з гарними тканинами вовняними та шовковими, котрі вже тепер стрітити можна і по малих місточках. Хиба часом зайшов купець з пачкою на плечах, а рідко коли заїхав однокінкою і ходив від хати до хати, щоби заспокоїти купуючих. Бавовни перед 200 роками навіть не знали, а були лише лянні та вовняні одежи. Про машину ткацку не снило ся навіть найсьмілїйшому механїкови, а варстат ткацкий з човенцем був, з малими поправками, майже такий сам, як нам описує книга Йова.

Винайденя ткацкої машини довершив по многих попередниках, котрі над нею думали Англичанин Ришард Аркврайт. Зібрав він розсїяні гадки і помисли своїх попередників і злучив їх після певного обдуманого пляну в одно цїлковите огнище.

Ришард Арквайт уродив ся 1732 р. в Престон (в містї північної Анґлїї) з убогих родичів. Яко тринайцяте з черги дитя, не міг він користувати ся добродїйствами науки шкільної; тому сам власними силами мусїв забрати ся до науки, а штука писаня стояла єго богато працї до кінця житя. З першу був учнем голяря, почім сам став голярем. Однак вже змалку находив приємність в механїчних роботах і тепер посьвящав їм всї свобідні хвилї, а навіть жертвував на то всї ощаджені грошi, так що попав був у велику нужду.

Увагу єго на уладженє машини ткацкої мав звернути годинникар Кай, котрий єму показав засади пряденя на валцевих прирядах. Перенятий тим Арквайт, роздумував неперестанно над тим, щоби свій замисл перевести в дїло.

Щоби зовсїм віддати ся своїй новій працї, покинув Арквайт голярство і утворив модель (взорець) улїпшеної машини ткацкої.

Викінчивши се, виставив модель публично, однак робітники, що жили з ручної роботи, так на те обурились, що Арквpайт забрав машину і перенїс ся до Нотінґем, де від банкерів дістав гроші до переведеня свого дїла. Дивним трафом дістав він в тім самім роцї (1769) патент на своє винайденє (т. є. право виключне такі машини вирабляти), як і Ват на машину парову. Построєно машину і вправлено в рух силою коний, пізнїйше построєно більшу, порушану водою.

Трудности, з якими боров ся Арквpайт, ще не скінчили ся. Потребував він свою машину викінчити у всїх дрібницях. Тай то переміг силою своєї волї. Довший час вело ся єму так нещасливо, що навіть єго спільник, банкер Струт, хотїв єго покинути. В тих пригодах не теряв Арквpайт надії, а коли вигляди на лучше троха роз'яснили ся, збунтували ся робітники і збурили зовсїм машину. Дійшло навіть до того, що відібрано Арквpайтови патент винайденя. Однак і тепер не упав сей незаляканий муж на дусї. Вибудував він в ріжних сторонах краю нові машини ткацкі, а навіть як вийшов речинець угоди із Струтом, перейшла машина під виключний єго заряд. Так сповнили ся єго бажаня і надії. Як в р. 1792 умер Арквpайт, лишило ся по нїм майно около 5 мілїонів риньских.

Арквpайт був подібно як Ват чоловіком дуже трудящим і проворним. Жив він і пряв, забуваючи о всїм, що до єго дїла не належало. Заряд, управа і уладженє фабрики стілько єму забирали часу, що від 4-ої в ранцї до 9-ої вечер безустанно був занятий. В свобіднїйших хвилях старав ся поповнити недостачи початкового образованя. В 50-ім роцї житя мозолив ся ще над граматикою анґлїйского язика, щоби набути вправи в язицї і правописи.

Таким способом чоловік низького роду, працею лише та пильностию дійшов до того степеня гаразду і значіня, що мілїонам рук людских дав спосіб до житя і приспорив богатства для своєї вітчини.

Промова посла Барвіньского

в загальній розправі над буджетом в краєвім соймі на засіданю дня 12 лютого 1897 р.

(Конець).

На вторічній сесиї була також в сїй високій палатї розбирана справа мирових судів і запала соймова ухвала. Наш селянин так любить правувати ся о образу гонору і иньші дрібницї і я сам підчас горячих жнив бачив сотки людий перед судом, як марнували дорогий час, а відтак в потї чола зароблений гріш тратили в містї. Се правованє не меньше заїдає нашого хлїбороба як лихва і зводить єго нераз до жебрачої торби. Чиж і тут не належалоб Видїлови кр. порушити справу мирових судів, щоби усунути се лихо тим більше, що мінїстер судівництва сему прихильний.

А кількож то справ на полї господарства краєвого дожидає помічної руки Видїлу краєвого? Щоби не забирати часу, скажу лише дещо про годівлю товару рогатого, важної галузи господарства, особливо в горах і на Підгірю. Аж сум побирає, як згадати, що гарні полонини нинї в руках лихварів, а Бойко і Гуцул плекає худобу для лихваря за те тілько, що сей так ласкав і позваляє єму в гіркій нуждї коротати своє бідолашне житє. А вжеж можна би вирвати се богате жерело доходу з рук лихварів і обернути в користь людности і в користь краю. До сего потрібна поміч Видїлу краєвого, котрий міг би легко з державних фондів виєднати зворотну позичку 150—200.000 зр. і тим фондом міг би Видїл кр. постепенно допомагати нашим селянам набувати добру рогату худобу як се робить західногалицке господарске товариство краєве в малих розмірах.

Зверну увагу на иньше майже нетикане жерело богатства краєвого іменно на величезні поклади торфові, нинї тим цїннїйші позаяк лїсове богатство з кождим роком вичерпує ся. Недалеко Львова на просторі Грибовичі-Дубляни-Яричів маємо поклади торфові 40 кільометрів квадратових, а після фахового обчисленя, колиб що-річно вироблювано 100.000 сотнарів метр. сухого торфу опалового, вистарчилиб сї поклади на 2.000 лїт. Сим способом можна би достарчити Львову дешевого палива і вже нинї зголошують ся до того пекарі, котрі думають після берлиньских взірців перестроїти печі до торфу. Видїл кр. займав ся сею справою від 1882 р., однак задля високих коштів видобуваня і перевозу

до Львова не було з того доходу і сю справу майже зовсім занехано.

Колиб побудовано зелїзницю Львів - Камінка Струмилова (а стає сему перепоною лише вимаганє міністерства війни, щоби та зелїзниця була нормальноторова), то кошти достави булиб дуже незначні. Інжинєр тутешний п. Дзбаньский, котрий давнїйше був управителем торфарнї в Дублянах, виробив оснований на довголїтних студиях і досьвідах плян, після котрого се торфовиско було би жерелом доброго доходу для фонду краєвого і длятого позволю собі звернути увагу Видїлу краєвого, щоби сю справу взяв під зрілу розвагу.

Отакі уваги насунули ся менї при читаню справозданя о сегорічнім буджетї. Замикаємо єго остатний раз з надвишкою і то дуже незначною бо лише 44.060 р., потїшаючи ся, що деякі видатки сегорічного буджету мають значінє інвестицийне, або одноразового видатку. А замикаємо сей буджет також з тим пересьвідченєм, що видатки зростають що-річно, а нових жерел доходів поки-що нема. Колиж би не дай Боже потягнули знов лихі роки або нещастя елєментарні спали на наш край, то неминучо станемо перед недобором. Тимто не тілько потрібна ощадність в краєвім господарстві, але Видїл кр. повинен зріло застановити ся і придумати способи, щоби скріпити економічну і податкову силу людности на случай таких непредвиджених випадків.

Колиж на полї економічнім нашому краєви висуває ся гроза недобору і фінансової немочи, то з другого боку виступає ще грізнїйша небезпечність та тим грізнїйша, що застає наш край неприготованим, бо ми ще не уладили наших межинародних справ, не покіньчили з собою рахунків, не розвязали і не порішили питаня національного, коли тимчасом виступає з цїлим напором питанє суспільне.

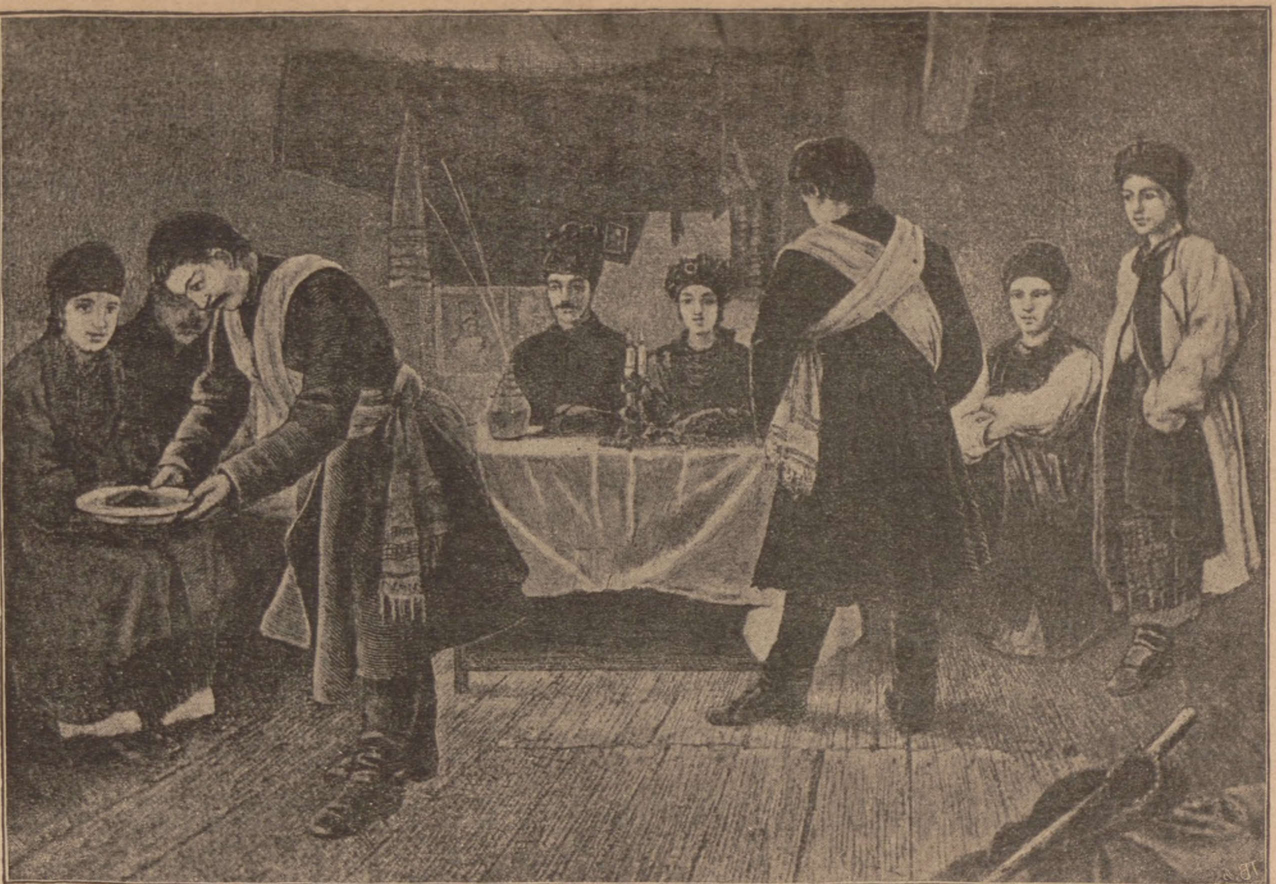
Признаю, що дещо в тім напрямі зробило ся, що антаґонїзми в значній мірі ослабли, що в сїй В. Палатї вже нїхто явно не має відваги заявити ся ісповідником оклику: Niema Rusi!, що й правительство так краєве як і центральне дійшло до того погляду, що вже не можна тут дїлати на основі відомої тактики: divide et impera!

Однак мимо того всего питанє національне в пашім краю не порішене, відносини наші межинародні не уладжені, а се використують з одного боку для себе елєменти антинародні, а з другого антисуспільні, щоби наново роз'ятрувати сю рану, яка віками мучить і ослаблює і наш і ваш орґанїзм народний. А прояви та-

кого заостреня межинародних і суспільних відносин виступають тим яскравійше, коли розходить ся о розмежене сфери інтересів національних і суспільних і бачимо се при кождій нагоді, коли починає ся кампанїя виборча. І в теперішній хвилї, коли ми тут повинні би спокійно, розважно і зріло полагоджувати справи потрібні для культурного подвигненя нашого краю, по цілім краю від заходу до сходу розгоріла ся завзята борба, що потрясає в самих основах нашу суспільність.

Заходить питанє, чи не було часу, чи не було нагоди, чи не було способу до уладженя наших межинародних відносин в краю. Лїтопись сего В. Сойму посьвідчить, що не від нинї відчувано з обидвох сторін потребу залагодженя сеї справи, бо вже трийцять лїт минуло, як із сторони руских послів за ініциятивою пок. Лаврівского війшло се питанє на порядок дневний. Вибрано анкету зложену з поважних людий з обидвох сторін і по довгих нарадах зложено все до архіву. Не бракло і пізнїйше змагань в тім напрямі, однак по трийцяти роках стоїмо все ще перед справою неполагодженою. Часу було отже доволї, щоби рускій справі близше приглянути ся, єї перестудіовати і оцїнити. Нагода насувала ся нераз відповідна до такого полагодженя, бо з одного і другого боку знаходили ся люди до того охочі і відповідні, що єї підносили і єї розвязаня домагали ся. Розходило би ся о способи, як за сю справу взяти ся, як би довести до єї рішеня.

Не хочу нікому закидувати злої волї, однак здає ся менї, що не було і нема належного зрозуміня сеї справи. Руска справа декому видає ся такою дрібницею, як Бісмаркови видавалась ein Bisschen Herzegowina, що нею нема що собі голову сушити. Декому, що дивив ся скрізь вікно подільскої палати, видавала ся она не дальше сягаючою, як хиба по Збруч і Черемош. Ріжні можна почути погляди. Ба єсть і такі політики, для котрих та справа видає ся новонародженою. Задля такого незрозуміня або непорозуміня не забирали ся і з сторони польскої суспільности як і з сторони правительства до основного єї розслїдженя і полагодженя, а у всїх змаганях і в тім напрямі було багато бюрократизму а мало ширшого погляду. Здає ся, що у провідників польского народу і державних мужів затерли ся в памяти деякі давнїйші події, а тих що дїють ся перед нашими очима, не хотять они ще приймати в рахубу і думають, що може відрочуванєм удасть ся ту справу полагодити. А вжеж се річ відома і признана, що Русь раньше від Польщі була могучою державою і ви-

Роздаванє короваю.

робила на ті часи значну культуру, що була забороломъ Европи проти диких орд, як о тім навіть Владислав Локтик писав до Папи римского; що відтак завоєвана Литвою, зрущила єї і віднесла над нею побіду своєю культурою, замінивши в. князївство литовске в руску державу; що те в. князївство литовско-руске надало доперва великого значіня Польщі і зробило єї потужною державою европейскою, котру зложила до гробу хибна і короткозора політика. На тих розвалинах заводили ваші натхнені віщим духом поети свої плачі, як єврейскі пророки над ріками Вавилону, а не один з тих віщих поетів був натхнений духом степової України. А тимчасом наша Русь галицка наче завмерла зовсїм в новім орґанїзмі державнім і перед шістьдесяти роками лунало тут голосно nieма Rusi! Однак се не була смерть, се був лиш тяжкий сон по гірких злиднях, які вона перебула. Збудив галицку Русь з того тяжкого просоня той, котрого тлїнні останки провожали перед чотирма роками тисячі народу на личаківске кладбище — Маркіян Шашкевич. Факту заперечити годї — руский нарід жиє і єсть! Признаю, що нинї вже нїхто розумний з таким запереченєм не поважить ся виступити і що з тим фактом числить ся і єго признає і польска суспільність і правительство краєве і центральне. Однак на жаль єсть ще досить таких полїтиків, котрим здаєть ся, що досить того, коли будуть Русинів терпіти, а не можуть освоїти ся з тою гадкою, що треба Русинам подати всї засоби до повного самостійного розвою культурного, що зміцненє самостійного орґанїзму руского лежить не тільки в інтересї краю, але й в інтересї держави, що зміцненє національної сьвідомости єсть найлїпшим обезпеченєм против всяких антинародних і антисуспільних змагань. Нинї коли гроза суспільного заколоту і розладу що раз голоснїйше стукає до дверий нашого краю а навіть втискає ся до наших хат вікнами і стріхою, крайна пора подумати о полагодженю рускої справи в цїлім єї обсягу. Чим довше проволїкає ся єї рішенє, чим з тїснїйшого погляду єї оцїнює ся, тим більша виходить з того шкода — не так для руского народу, бо він вже промовчати ся не дасть нїкому, але шкода для краю і для держави. Тим то кіньчу словами: caveant consules, ne quid respublica detrimenti capiat!

Елисавета Милорадовичка.

Обовязок живих єсть шановань памяти померших. На превеликий жаль обставини і умови посторонні спричинили ся, доки Елисавета Милорадовичка була живою, незручно було для неї,

Елисавета Милорадовичка.

щоб уся наша Україна-Русь подала її прилюдну подяку і перед цілим сьвітом промовила спасибіг за той вчинок, що доки сьвіту сонця не зникне з памяти Русинів по цілій україньско-рускій землї. Вчинок сей став ся року 1873-ого, коли Дмитро Пильчиків привіз до Львова дар Елисавети Милорадовички девять тисяч ґульд. на заснованє наукового Товариства імени Шевченка. Без сего дару нашого Товариства не було-б на сьвіті, принаймнї не

було-б ще довгі-предовгі літа. Таким чином з зерна посїяного щедрою єї рукою зросло Товариство наше, а з ним друкарня і головна річ, з'явив ся той ґрунт, на якому росте і зростати-ме далї наше питоме дерево науки і письменьства.

Та хтож з чесних Русинів по цїлій Українї-Руси від Дону до Тиси не поклонить ся перед памятю Милорадовички і не скаже вкупі з нами: »Спасибіг, мамо, спасибіг на віки! Земля тобі пером!«

Елисавета Милорадовичка родила ся в селї Тростянцї, прилуцького повіту на Українї. Померла в Полтаві 14 лютого ст. ст. р. 1890-ого на 60 р. свого віку. Батько її був правнуком гетьманови Івану Скоропадскому; а мати, те-ж Елисавета, була з роду Тарновских. Року 1856-ого вона одружила ся з богатирем полтавским Милорадовичем. У них в обох було в Полтавщинї та Катеринославщинї більш за 50 тисячів десятин землї. На початку рр. 70-их Милорадовичка овдовіла і останний свій вік не покидала діл добродїйних; та на лихо, не було біля неї такого щирого порадника, щоб сьвідомо тямив, куди треба навертати щедру руку її і куди вона повинна давати свої достатки.

Під кінець 50-их і на початку рр. 60-их, коли в Росиї почало було займатись на сьвіт, в Полтаві, під проводом Дмитра Пильчикова, був гурток україньских патріотів. До сего гурту пристала і Милорадовичка і під впливом сего гурту чимало запомагала народній осьвітї. Багацько запомагала вона недїльним школам, найпаче дївочим. Коли вийшло знесенє крепацтва, Милорадовичка своїм крепакам подарувала по 1 десятинї землї (по 2 морґи).

Бідна вдова і гомін дзвона.

(Оповіданє).

Бідна вдова ледво виживляла себе і пятеро дїточок працею рук своїх. Поки єї невеличка нива сяк-так родила, то ще якось жило ся. Та одного року випав неурожай а до того ще й одинока єї корова згинула. Тепер не мала що з дїточками їсти. В розпуцї сказала она: »Годї менї жебрати, а праця і пильність нїчого менї не поможуть; лучше було би, якби я вмерла«. В тій хвилї вчула она гомін дзвонів, котрий видав ся їй похоронним сьпівом. Але дочка війшла до неї в кімнату і сказала: »Мамо, тепер дзвонять у селї, може схочете піти до церкви, а я буду пильнувати дому«. Дитина се сказала, бо мама ходила що не-

ділї до церкви і повертала звичайно весела. »Чому б нинї в такім горю не піти до церкви? Таж я все ходила, як менї лучше діяло ся!« Так думала собі мати і пішла, але їй тяжко було на серцю. Вона соромила ся, що попала в розпуку, тай сїла собі у церкві за стовпом. З плачу не могла сьпівати пісні разом з иньшими людьми; але кожде слово сьвященика о любві і доброті Бога розвеселяло єї зболїле серце. Потїшена і з смиренним серцем повернула вдова домів. »Отець вдів і сиріт учинить, що треба«, »Спокій і надїя скріплять вас«, — ті слова проповіди сьвященика вбили ся їй в память і вона над тим роздумувала цїлу дорогу.

Якийсь заможний пан замітив підчас служби Божої сумну вдову і став звідувати ся про єї недолю. — Вечером сидїла вдова з дїтьми при слабім сьвітлї лямпочки, потїшала ся словом Божим і постановила собі подвоєною пильностию і при Божій помочи зарадити недостаткови. »Насамперед, сказала сама до себе: доховаємо ся кози, та колись може спроможемо ся й на корову«. В тій хвилї хтось запукав до дверий. Якийсь чоловік війшов до кімнати і промовив: »Добрий приятель посилає вам ту корову і ті міхи і каже вас поздоровити«. Ледво се вимовив, зараз і віддалив ся незнакомий чоловік від зачудованої вдови. Корова ще красша, як та, що згинула, стояла привязана коло хати. Утїшені дїти завели корову зараз до хлїва, а міхи з житом ледве позаносили до хати. Мати розплакала ся з радости.

Другого дня прийшов сей заможний пан, властитель фільварку, і сказав до вдови: »Ви вчера жертвували Богу слези в церкві, а Він вас за то потїшив. Давно вже винен я був Господеви жертву вдячности за щедре благословенє, котре менї зсилає. Прийміть від мене то, що я вам прислав, яко довг, котрий сплачую. Дякую Богу, що натхнув мене, дати вам поміч«.

Дума про вдову та синів

(що сьпівав кобзар **Остап Вересай.**)

У сьвятую недїлю як та бідна вдова,
    Старая жена,
У своїй домівцї з дїточками маленькими гомонїла,
    Та по наймах не пускала,

Чужим людям у руки на стиранє*) не давала;
То она собі при старости літ прожить сподївала.
Стали сини до розуму дохожати,
Стали собі молоде подружя**) мати,
Стали свою матїр рідненьку, вдову стареньку зневажати,
З домівки зганяти:
»Іди ж ти, мати, в чужий дім проживати,
Най наші молодії жени не будуть з тебе насьміхаитсь,
Дітки маленьки не будуть тобі докучати«.
Тоді вдова теє зачуває,
Словами промовляє:
»Ай сини ж ви мої, діти молодії!
Стілько я з вами літ горювала,
Пучками-ручками хліба заробляла,
Та вас годувала, —
Тепер чого я від вас діждала!
Деж менї смерти дожидати,
При старости літ віку свого докінчати?« —
Тогдї близький сусїда теє зачуває
До вдови словами промовляє:
»Ой удово, старенькая жено! Не плач іди в мій дім прожи-
[вати;
Будеш ти в мене хату помітати,
Малих дїток доглядати,
Будеш ти в мене до смерти віку хлїб-сіль уживати,
Я буду тебе за матїр рідненьку почитати.«
Тогдї вдова на чужому подвірю проживає,
По всяк день дрібними слезами проливає,
А синам усім трем на своєму подвірю уже й прожитку не має.
Стали люде теє зачувати,
Стали з удовиченьків посьміхатись,
Стали вдовиченьків на сьміх підіймати.
Що мовив найменший удовиченько до своїх старших братів
[козаків словами:
»Братики мої старші рідненькі,
Як голубоньки сивенькі!
Не добре ми, усї три брати, починали,
Що свою матїр рідненьку, вдову стареньку, зневажали,
Та з домівки зігнали:
Ходїмо ж ми усї три брати на чуже подвіря,

*) на поневірок. **) жінки.

Своїй матери рідненькій, удові старенькій, до ніг упадїмо...
Свою матїр рідненьку, удову стареньку у свій дім призовімо...
Ідиж ти мати у наш дім проживати:
Лучше ми будем малих дїтий іспитати*),
Будем тебе до смерти віку почитати і поважати.«
Тогдї вдова теє зачуває,
Словами промовляє:
»Ой Боже, милий Боже!
Що теперішнього часу не успів батько й мати молоде по-
[дружя за свого сина взяти,
Стане хлїбом-сілю нарікати;
Що котрий чоловік батьківску-матчину молитву чтить, ша-
[нує, поважає,
Отцївска-матчина молитва, в купецтві, в ремеслї на поміч
[спомагає,
Отцївска-матчина молитва зо дна моря досягає,
Од гріхів душу одкупляє,
До царства проважає.

СЬМІХ і ГОРЕ.

Реєнтий: Що то таке, що у Львові поарештували тепер тілько старших у війску?

Войтович: Цівілям нїкс до того, ми вже самі розправимо ся. Але скажіть но, пане реєнтий, чого то була ревізия у Маркова,

*) виховувати.

Мончаловского і инших. Таж то »муж довірія« Романчука і инших примирителів.

Реєнтий: Та воно справді чимсь нечистим пахне. Може бути новий сором для рускої справи!

Гриць: Голосять тепер радикали, що Барвіньский сего року в соймі запровадив вже мандаторів, що будуть панували і заводили нову паньщину по громадах.

Проць: Сьмійте ся, куме, радикали ставлять лише страхопудів для полоханя бідних селян, щоби вибирали радикалів послами, бо аж вони заведуть рай як засядуть в раді державній. Он куди стежка в горах!

Розжалував ся оден писатель перед пивоварем, котрий мав 2.000 р. річної плати, що мимо своєї учености не зарабляв і половини сеї суми.

»Я не виджу в тім нічого дивного, сказав пивовар. Моя публика єсть численнійша, бо я роблю для жолудка а ви для голови. А на сто людий найде ся ледво пять з головою, коли тимчасом жолудок має кождий.«

Видає і за редакцию одвічає: **Антін Березиньский.**

З друкарні В. А. Шийковского.